

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ "ВАСИЛ ЛЕВСКИ", ГРАД ДОЛНИ ЧИФЛИК

гр. Долни чифлик, област Варна, ул. "Трети март" 15, тел.: 051422765, e-mail: info-400126@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

ДИРЕКТОР: ДИЯНА ЯНЕВА

**Програма за предоставяне на равни възможности
и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи
за 2026/2027 учебна година**

Настоящата програма е приета на заседание на педагогическия съвет
с Протокол № РД-05-15/10.09.2026 г.

I. Въведение

Програмата е разработена във връзка с предоставянето на подкрепа за личностно развитие на учениците от СУ „Васил Левски“, град Долни чифлик и е насочена към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на учениците в училищния живот заедно с останалите ученици. Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на учениците, които имат необходимост от такава в училището съобразно интересите и потребностите на отделния ученик.

Изисква се мобилизация на всички възможни ресурси и институции на общинско и местно ниво за постигане на значим напредък в редица конкретни обществени сфери и в областта на заетостта, борбата с бедността, образованието, общественото здравеопазване, жилищната политика, културата и защитата от дискриминация. Решаването на този въпрос е път към постигане на по-високо равнище на социална сплотеност в българското общество. Процесът за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвимите групи изисква да се отчете наличието на различни социални слоеве и групи. Успехът на настоящата програма е функция, чието прилагане зависи както от нас, така и от обществения, икономическия и културния живот.

II. Анализ на реалната ситуация

В училището се обучават ученици с различен социален статус – ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания, както и ученици с различна етническа принадлежност. Въз основа на тези характеристики програмата включва предоставяне на обща и допълнителна подкрепа.

1. Предизвикателства и проблеми:

- Нередовно посещение на училище;
- Нисък процент на ученици от уязвимите групи, имащи образование;
- Висок процент на неграмотни ученици от уязвимите групи.

2. Приоритети и направления

- Осигуряване на качествено образование на учениците от уязвими групи съизмеримо с образованието на другите ученици;
- Повишаване мотивацията за учене на учениците от уязвимите групи;
- Усвояване на механизми за успешна социализация в мултикултурна училищна среда;
- Създаване на благоприятна среда в училище.

III. Подкрепа за личностното развитие;

Обща подкрепа включва:

1. Екипна работа между учителите и други педагогически специалисти;
2. Допълнително обучение по учебни предмети;
3. Допълнително консултиране по учебни предмети;
4. Кариерно ориентиране;
5. Занимания по интереси;
6. Грижа за здравето;

7. Поощряване с морални и материални награди;
8. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение.
9. Дейности за превенция на обучителните затруднения;

Обща подкрепа за личностното развитие

Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към всички ученици в класа, гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на училището, и включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти:

- 1.1. обсъждане на дейностите за обща подкрепа, в които се включват и учениците – обмен на информация и на добри педагогически практики с цел подкрепа на всички учители за подобряване на работата им с учениците в класа;
- 1.2. провеждане на регулярни срещи, когато са за целите на превенцията, между класния ръководител, учители и други педагогически специалисти в училището.

2. Допълнителното обучение по учебни предмети - е насочено към ученици, които имат системни пропуски по даден учебен предмет, които са напреднали по даден учебен предмет, които са отсъствали от училище повече от 10 учебни дни по уважителни причини, за които се препоръчва такова обучение в плана за подкрепа и/или за компенсиране на липсата на взаимодействие с ученици, които се обучават несинхронно от разстояние в електронна среда.

- Провежда се в учебни дни извън часовете по училищния учебен план, то е с обща продължителност от 60 до 120 учебни часа годишно, може и по време на лятната ваканция с обща продължителност не повече от 80 учебни часа.
- Потребностите от допълнителното обучение се определят от учителя по предмета и координатора, а за учениците със специални образователни потребности – от екипа за подкрепа за личностно развитие.
- За провеждането на допълнително обучение директорът на училището уведомява родителите, които са задължени да осигурят присъствието на ученика.

3. Допълнителното консултиране по учебни предмети - е достъпно за всички ученици и се предоставя от учителите по предмети ежеседмично в рамките на учебната година. Директорът на училището утвърждава график в началото на учебната година в който се определя приемно време и място на всеки учител, поставя се на видно място в сградата на училището. Класните ръководители информират родителите за възможностите за допълнително консултиране по учебните предмети. Времето за допълнително консултиране е част от работното време на учителите.

4. Карьерно ориентиране - в училищното образование включва взаимно допълващи се дейности за информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзка между училището и пазара на труда.

4.1. Информирането се отнася до:

- видовете подготовка в училищното образование, профилите и специалностите от професии;
- институциите в системата на предучилищното и училищното образование и висшето образование и реда и условията за прием на ученици и студенти;

- динамиката и потребностите на пазара на труда.

4.2. Консултирането е насочено към:

- разкриване на интереси, нагласи и мотивация за избора на образование и професия;
- формиране на умения за планиране на учебното и личното време;
- формиране на умения за планиране на кариерното развитие;
- преодоляване на грешки, свързани с избора на образование и професия от учениците;
- решаване на вътрешни и външни конфликти, свързани с възможностите за образователна, професионална и личностна реализация.

4.3. Индивидуалната и груповата работа се осъществява за:

- подобряване на мотивацията на учениците за учене и професионална реализация;
- провеждане на интерактивни упражнения по кариерно ориентиране;
- провеждане на дискусии с ученици и родители по теми, свързани с избора на образование, професия и работа;
- провеждане на тренинги с ученици за формиране на умения за вземане на решения и търсене на работа

4.4. Работата по програми за кариерно ориентиране включва дейности с ученици:

- от I – IV клас;
- от V – XII клас – за подготовка за преход към по-висока степен на образование/пазар на труда;
- с ученици от отделни целеви групи – застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, със специални образователни потребности, с противообществени прояви и др.
- за реинтегриране на отпадналите от училище;
- за формиране на нови умения за социално включване и мобилност.

5. Занимания по интереси:

- дейности за стимулиране развитието на личностни качества, социални и творчески умения и изяви на способностите в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование, образованието за устойчиво развитие, както и за придобиване на умения за лидерство;
- изяви, свързани с образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно туристически дейности по проекти, програми и други на общинско, областно, национално и международно равнище;
- обучение по учебни предмети и модули, както и участие в дейности, чрез които се придобива допълнителна подготовка от учениците.
- заниманията по интереси се провеждат чрез различни организационни педагогически форми – клуб, състав, ансамбъл, секция, отбор и други.

6. Грижа за здравето се осигурява чрез създаване на условия за достъп на учениците до медицинско обслужване. Родителя задължително предоставя информация за здравословното състояние на ученика и осъществява взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет на училището.

7. Поощряване с морални и материални награди – по ред, определен в Правилника за дейността на училището.

8. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, свързани с:

1. Изграждане на позитивен организационен климат в училището и условия за сътрудничество между всички участници в образователния процес;
2. Психологическа подкрепа, насочена към учениците, педагогическите специалисти и родителите за създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес;
3. Предоставяне на методическа помощ на учителите за превенция на насилието и за преодоляване на проблемното поведение на учениците;
4. Извършване на групова работа с ученици и/или кризисна интервенция;
5. Работа със средата, в която е ученика – семейство, връстници.

9. Дейности за превенция на обучителните затруднения:

Дейностите за целите на превенцията на обучителните затруднения се предоставят след обсъждане на информацията от входните равнища по учебни предмети, от индивидуалния напредък в обучението и от наблюдението на развитието на отделни ученици, които срещат затруднения в обучението. За целите на обсъждането могат да се използват:

1. Сведения от педагогически специалисти за силните страни на учениците;
2. Сведения от педагогически специалисти в училището или от други специалисти за наличие на възможни рискови фактори в средата на учениците;
3. Данни от информацията, която придружава тези ученици, включително за предоставяни дейности по обща подкрепа за личностно развитие;
4. Данни от установяването на готовността, от логопедично изследване, материали от портфолио и други.
5. Въз основа на обсъждането се определят учениците и дейностите за подкрепа, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа.

Обсъждането на цялата информация и се прави от педагогическите специалисти, които работят с ученика, като за резултатите от обсъждането се уведомява родителят.

Въз основа на обсъждането за отделни ученици се определят дейности от общата подкрепа за личностно развитие за целите на превенцията на обучителните затруднения.

Въз основа на обсъждането се определят на кои ученици е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните им потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището за целите на превенцията на обучителните затруднения се изразява във включване на отделни ученици в дейност, като:

Насочено е към ученици:

1. За които българския език не е майчин;
2. Които имат системни пропуски по даден учебен предмет, изразяващи се в годишна оценка слаб (2), или не са постигнали очакваните резултати, заложили като прагова стойност за успешност при НВО, както и за ученици, които напредват при обучението по даден учебен предмет.
3. Срещат затруднения индикирани чрез срочна оценка слаб (2) или три последователни текущи оценки слаб (2);
4. Препоръчва се такова обучение в плана за подкрепа;
5. При отсъствие от училище за повече от 10 учебни дни по уважителни причини;
6. Извън общата подкрепа, допълнително обучение по отделни предмети за компенсиране на липсата на взаимодействие с учителя може да се предоставя и на ученици, които се обучават несинхронно от разстояние в електронна среда.

7. Осъществява синхронно от разстояние в електронна среда чрез не по-малко от 10 учебни часа месечно, разпределени между учебните предмети в зависимост от дела им в училищния учебен план.
8. Провежда се в учебни дни извън часовете по училищния учебен план, то е с обща продължителност от 60 до 120 учебни часа годишно, може и по време на лятната ваканция с обща продължителност не повече от 80 учебни часа, а за случаите по т. 3 и т. 5 (затруднения чрез срочна оценка слаб (2) или три последователни текущи оценки слаб (2); отсъствия от училище за повече от десет учебни дни по уважителни причини) до 10 учебни часа.

Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на оценка на индивидуалните потребности на ученика, извършена от екип за подкрепа за личностно развитие на ученика, утвърден със заповед на директора за конкретен ученик по чл. 187, ал. 2 от ЗПУО.

1. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на ученици от следните уязвими групи:
 - 1.1. Работа с ученик по конкретен случай - насочена е към учениците в риск, към ученици със специални образователни потребности и ученици с изявени дарби.
 - 1.2. Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания – подпомагане на учениците със затруднения, увреждане или разстройство на тяхното психично здраве, в някои случаи и ученици с изявени дарби, за постигане на оптимална самостоятелност и придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценното приобщаване в системата на предучилищното и училищното образование.
 - 1.3. Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти.
 - 1.4. Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни и говорни увреждания – осъществява се въз основа на оценка от аудиометрично изследване , от артикулационно изследване и в зависимост от вида на слухопротезирането на ученика.
 - 1.5. Ресурсно подпомагане – адаптиране на учебното съдържание съобразно индивидуалните потребности на учениците със специални образователни потребности. Осигуряване на помощни средства и технологии за пълноценното им участие в образователния процес. Съвместна работа с преподаватели и ресурсен учител. Терапевтична подкрепа, консултиране на преподавателите за изграждане на подкрепяща среда. Осигуряване на обучение чрез алтернативни форми на комуникация. Обучение в полезни умения и подготовка за самостоятелен живот. Осъществяване на дейности в класната стая с цел приемане и приобщаване на учениците със специални образователни потребности.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за подкрепа за всеки конкретен ученик, в който родителите се включват като активни участници в дейностите. При изпълнение на дейностите училищният екип работи в партньорство и/или при необходимост с РЦПППО, социалните служби и др.

IV. ДЕЙНОСТИ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

Дейност	Срок	Отговорник
1	2	3
Обща подкрепа за личностно развитие		
1. Планиране на дейности за обща подкрепа за личностно развитие	септември	Класни ръководители; Педагогически съветник
2. Екипна работа между учителите от даден клас за подпомагане на учебната дейност, по-ефективна работа в групата за ЦОУД и в часовете за консултации.	през учебната година	Класни ръководители/учители
3. Провеждане на консултации с напреднали ученици с цел подготовка за участие в олимпиади, състезания и конкурси.	през учебната година	Учители по предмети
4. Включване на ученици в групи за преодоляване на обучителни затруднения и в занимания по интереси	септември	Ръководители на групи
5. Проучване сред учениците и техните родители за установяване потребностите и желанията им и формиране на групи по занимания по интереси.	септември.	Ръководители на групи
6. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците от V-VII, X, XII клас, свързано с избора на училище, профил, професия.	през учебната година	Кариерен център Варна; педагогически съветник
7. Награждаване на ученици за високи постижения в образователната дейност, в заниманията по интереси и за приноса им към развитието на училищната общност.	през учебната година	Директор
Допълнителна подкрепа за личностно развитие		
1. Идентифициране на ученици, на които да се предостави допълнителна подкрепа за личностно развитие.	през учебната година	Класни ръководители; педагогически съветник;
2. Извършване на оценка на потребностите на учениците със СОП	до месец ноември /или при идентифицирана необходимост	
3. Осигуряване на подкрепа на ученици със СОП от специалисти съобразно индивидуалните им потребности	през учебната година	Директор
4. Изпълнение на мерки за недопускане отпадане от училище (съгласно училищната програма за превенция на отпадането).	през учебната година	Училищни екипи; учители; педагогически съветник
5. Изпълнение на мерки за превенция на агресията и тормоза.	през учебната година	училищни екипи; УКС; педагогически съветник

6. Стимулиране на учениците, на които се предоставя допълнителна подкрепа, за участие в училищни инициативи.	през учебната година	Училищни екипи; педагогически съветник
7. Повишаване информираността на родителите: – относно отговорността им в процеса на образование на децата им; – подобряване на дигиталните им умения за оказване на ефективна подкрепа на децата им; – за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.	родителски срещи	Класни ръководители; педагогически съветник

V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за децата и учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.
3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.
4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства.

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Гарантиране на достъпа на всеки ученик до подкрепа за личностно развитие, в зависимост от неговите индивидуални потребности, с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучение и приобщаване и на необходимостта от подходяща подкрепа.
2. Постигане на равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на училищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички ученици заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на училището.
3. Сътрудничество между всички участници в процеса на предоставяне на подкрепа за личностно развитие – училището, ученикът, семейството и общността.

Изготвил: ...
В. Александрова